

آئین نامه تأسیس مرکز تخصصی طب کار

این آئین نامه به استناد مواد ۱ ، ۲ ، ۳ و ۴ قانون مربوط به مقررات امور پزشکی ، دارویی ، مواد خوردنی و آشامیدنی مصوب ۱۳۳۴ (با اصلاحات بعدی) و بندهای ۶ ، ۷ ، ۱۱ ، ۱۲ و ۱۴ ماده ۱ قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی مصوب ۱۳۶۷ و ماده ۸ قانون تشکیل وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و آئین نامه اجرایی آن مصوب سال ۱۳۶۵ هیئت محترم وزیران و اصلاحات سال ۱۳۶۶ تهیه و به شرح ذیل اعلام می گردد:

فصل اول : تعاریف

- ماده ۱- طب کار رشته ای از طب است که به پیشگیری ، تشخیص و درمان بیماریهای شغلی می پردازد.
- ماده ۲- مرکز تخصصی طب کار که در این آئین نامه به اختصار « مرکز » نامیده می شود به محلی گفته می شود که با بهره گیری از تجهیزات لازم برای تستهای عملکرد ریوی ، ارگومتری ، ادیومتری و ارزیابی تواناییهای بینایی ، ارزیابی تواناییهای هوشیاری و عملکردی ، تستهای آزمایشگاهی و رادیولوژی و اندازه گیریهای محیطی به ارائه خدمات تخصصی سلامت شغلی نظیر پیشگیری و کنترل ، غربالگری ، معاینات سلامت شغلی ، تعیین میزان ناتوانی ، تواناییها و تناسب شغلی افراد ، تشخیص و درمان بیماریهای ناشی از کار می پردازد.
- ماده ۳- متخصص طب کار به کسی اطلاق می شود که علاوه بر داشتن درجه دکترا در طب ، دارای دانشنامه یا گواهینامه رسمی تخصصی تأیید شده از طرف وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی در رشته طب کار باشد.
- ماده ۴- پروانه های بهره برداری (تأسیس) و مسئول فنی پروانه های قانونی هستند که از طریق وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی پس از تصویب کمیسیون قانونی بعنوان مجوز فعالیت هر مرکز صادر می شوند.
- ماده ۵- در این آئین نامه به اختصار به وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی « وزارت » به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی « دانشگاه » به کمیسیون تشخیص امور پزشکی موضوع ماده ۲۰ قانون مربوط به مقررات امور پزشکی ، دارویی ، مواد خوردنی و آشامیدنی مصوب سال ۱۳۳۴ (با اصلاحات بعدی) « کمیسیون قانونی » و به پروانه های تأسیس ، بهره برداری و مسئولان فنی « پروانه های قانونی » گفته می شود.

فصل دوم : شرایط تأسیس و بهره برداری

الف) شرایط متقاضیان تأسیس

ماده ۶- اجازه تأسیس مرکز تخصصی طب کار به اشخاص حقیقی و مؤسسات حقوقی پس از تصویب کمیسیون قانونی و اخذ موافقت اصولی از مراجع ذیصلاح (وزارت / دانشگاه) با شرایط ذیل داده می شود:

الف- اشخاص حقیقی متقاضی تأسیس باید دارای مدرک تخصصی طب کار باشند.

ب- در صورتیکه متقاضی تأسیس مرکز به مؤسسه حقوقی باشد باید حداقل یکی از مؤسسين آن افراد مندرج در بند الف این ماده بوده یا فرد دارای شرایط مندرج در بند الف این ماده را بعنوان مؤسس معرفی نمایند.

ج- کلیه مؤسسات حقوقی (دولتی یا غیر دولتی) در صورتی که ارائه خدمات موضوع این آیین نامه در اساسنامه آن هایش بینی شده باشد، می توانند پس از اخذ مجوزهای لازم و با رعایت شرایط مندرج در این آیین نامه تقاضای تأسیس مرکز تخصصی طب کار نمایند.

د- کلیه مؤسساتی که بر طبق اساسنامه تأسیس، ارائه خدمات پزشکی به افراد غیر از پرسنل مؤسسه مذکور جزء شرح وظایف یا فعالیتهای آن مؤسسه محسوب نمی گردد در صورت تأسیس مرکز تخصصی طب کار مجازند فقط به افرادی که رابطه استخدامی با آن مؤسسه دارند خدمات طب کار ارائه نمایند.

ماده ۷- پروانه مسئول فنی مرکز به پزشکان متخصص طب کار واجد شرایط پس از تأیید صلاحیت توسط کمیسیون قانونی داده خواهد شد.

ماده ۸- رعایت مفاد آیین نامه اجرایی قانون اجازه تأسیس مطب جهت تصدی پست مسئولیت فنی الزامی است.

ماده ۹- هر متخصص طب کار می تواند با توجه به ثابت بودن سقف تعداد معاینات سالیانه که در آیین نامه معاینات سلامت شغلی ذکر شده حداکثر مسئولیت فنی یک مرکز دولتی و یک مرکز غیر دولتی را در دو شیفت کاری بطور غیر همزمان و با رعایت سقف مجاز معاینات هر متخصص بعهده گیرد. پروانه قانونی صادره نیز صرفاً برای شیفت کاری مندرج در پروانه معتبر می باشد و حضور مسئول فنی در شیفت مورد نظر الزامی است.

ب) شرایط بهره برداری

ماده ۱۰- مراحل صدور موافقت اصولی و پروانه های قانونی به شرح زیر است :

۱- تسلیم درخواست همراه با مدارک لازم به معاونت درمان دانشگاه مربوطه

۲- اخذ موافقت اصولی از کمیسیون قانونی، طبق ضوابط و مقررات مربوطه

۳- ارائه مدارک طبق ضوابط و زمان بندی ابلاغی وزارت شامل :

۱-۳-۱- معرفی مکان مرکز و ارائه نقشه ساختمانی به معاونت مربوطه و تأیید توسط معاونت درمان و بهداشتی دانشگاه بر اساس ضوابط موجود

۲-۳-۱۰- ارائه لیست تجهیزات مرکز مطابق استانداردهای مربوطه وزارت.

۳-۳-۱۰- معرفی پرسنل، پزشکان و مسئول / مسئولین فنی همراه با مدارک آنان برای کلیه نوبت های کاری.

۴-۳-۱۰- ارائه تصویر مصدق تمام صفحات سند مالکیت یا اجاره نامه به شرط تملیک یا اجاره نامه رسمی یا عادی معتبر با پلاک ثبتی یا رضایت نامه مالک با گواهی امضاء محضری

۵-۳-۱۰- اعلام نام و نشانی دقیق مرکز.

۶-۳-۱۰- اخذ پروانه های بهره برداری (تأسیس) و مسئولین فنی از وزارت / دانشگاه.

۷-۳-۱۰- آغاز فعالیت مرکز و اعلام شروع به کار به معاونت مربوطه.

تبصره ۱- مدت اعتبار ، تمدید یا لغو موافقت اصولی مطابق مفاد قرارداد تأسیس منعقد شده بین مؤسس و وزارت و تمدید آن ، مشروط به ارائه گزارش پیشرفت کار تأیید شده توسط معاونت مربوطه و تأیید کمیسیون قانونی می باشد.

تبصره ۲- کارمندان دولت و وابسته به دولت می توانند در صورت تأیید صلاحیت ، مؤسس مرکز تخصصی طب کار باشند و مسئولیت فنی و یا همکاری با یک مرکز تخصصی طب کار غیر دولتی را در ساعات غیر اداری و با رعایت سایر مقررات مربوطه و مندرجات آیین نامه تقبل نمایند.

تبصره ۳- مؤسس می تواند در صورت احراز شرایط ، مسئول فنی مرکز نیز باشد.

فصل سوم : وظایف مؤسسه یا مؤسسان

ماده ۱۱- اهم وظایف مؤسسان مرکز تخصصی طب کار بشرح ذیل می باشد:

الف. انتخاب و معرفی مسئول / مسئولان فنی و کلیه کارکنان واجد شرایط برای مرکز بر اساس ضوابط و استانداردهای مربوطه جهت صدور پروانه های قانونی.

تبصره ۱- مؤسس در صورت تخلف مسئول فنی از وظایف قانونی و احراز آن توسط کمیسیون قانونی می تواند درخواست تغییر وی را نماید.

ب. تأمین تجهیزات عمومی و ملزومات مورد نیاز بر اساس استانداردهای مربوطه

ج. اجرای نظرات و پیشنهادات مسئول فنی مرکز در امور پزشکی و فنی بر اساس ضوابط و رعایت آنها

د. رعایت کلیه ضوابط ، مقررات ، دستورالعملها و تعرفه های مصوب مراجع ذیصلاح قانونی

ه. برنامه ریزی و سازماندهی جهت جلب رضایت مراجعین و رعایت منشور حقوق بیماران

و. نظارت بر حسن اجرای استانداردهای مربوط به تابلو و نیز سرنسخه های مرکز

ز. حفظ استانداردهای کمی و کیفی ساختمان ، تجهیزات ، تأسیسات ، وسایل و امکانات و تأمین تجهیزات عمومی و ملزومات مورد نیاز بر اساس استانداردهای موجود

ح. اخذ تأییدیه علمی از مسئول فنی قبل از انعقاد و اجرای قراردادهای ارائه خدمات طب کار

ط. رعایت موازین اسلامی ، اخلاقی و نظارت بر حسن اجرای آن

فصل چهارم : وظایف مسئول یا مسئولان فنی

ماده ۱۲- مسئول فنی مرکز فردی است که دارای مدرک تخصصی طب کار مطابق با ماده ۳ این آیین نامه بوده و مسئولیت فنی و علمی کلیه خدمات ارائه شده در مرکز بر عهده وی می باشد. اعم وظایف مسئول فنی مرکز تخصصی طب کار عبارتند از :

- الف. نظارت مستمر و فعال بر کلیه خدمات ارائه شده توسط مرکز
- ب. ارتقاء سطح کیفی خدمات توسط کارکنان فنی مرکز و ابلاغ تذکرات لازم به آنان.
- ج. بررسی و اعلام صلاحیت کارکنان فنی شاغل در مرکز
- د. نظارت فنی بر عملکرد کلیه پرسنل فنی مرکز
- ه. تهیه و تنظیم برنامه کاری قسمت‌های مختلف مرکز و نظارت بر حسن انجام خدمات ارائه شده.
- و. نظارت بر کیفیت و قابل استفاده بودن تجهیزات و ملزومات.
- ز. نظارت بر تهیه، تنظیم و نگهداری پرونده پزشکی کلیه مراجعین
- ح. نظارت بر حسن اجرای استانداردهای مربوط به تابلو و سرنسخه های مرکز و ارائه پیشنهادات لازم به مؤسس یا مؤسسان
- ط. تهیه، تکمیل و ارسال فرمهای گزارش دهی لازم به دانشگاه یا سایر مراجع ذیربط بر اساس ضوابط.
- ی. گزارش مواردی از بیماریهای شغلی که لیست آن توسط وزارت یا دانشگاه تعیین می گردد با رعایت اصل امانت داری به مراجع قانونی ذیربط بر اساس دستورالعمل های ابلاغی وزارت بهداشت
- ک. ابلاغ تذکرات فنی به کلیه کارکنان فنی و اداری و نیز به مؤسس یا مؤسسان مرکز و پیگیری اقدامات اجرایی و در صورت تخطی اعلام مراتب به دانشگاه ذیربط.
- ل. رعایت کلیه مقررات و دستورالعمل های وزارت و نیز موازین اسلامی، اخلاقی، فنی و نظارت بر حسن اجرای آنها.
- م. نظارت علمی و تأیید کتبی مفاد قراردادهای ارائه خدمات طب کار از نظر فنی و پزشکی
- ن. شرکت در جلسات هماهنگی تشکیل شده از طرف دانشگاه ذیربط.
- س. صدور گواهی های قانونی جهت مراجع ذیصلاح.
- ث. تعیین اولویت پذیرش و ارائه خدمات به مراجعین.

فصل پنجم: شرایط ساختمانی، تجهیزاتی و پرسنلی

- ماده ۱۳ - ساختمان مرکز و تعداد اتاقها و کلیه شرایط لازم برای تهویه، نور، سیستمهای حرارتی و برودتی باید منطبق با اصول بهداشتی و فنی بوده و مورد قبول و تصویب وزارت یا دانشگاه مربوطه قرار گیرد.
- ماده ۱۴ - حداقل تعداد اتاق برای تأسیس مرکز شامل دو اتاق و یک سالن انتظار با امکانات کافی می باشد و باید پیش بینی های لازم برای کلیه اقدامات ایمنی از جمله اطفای حریق شده باشد. حداقل مساحت مرکز باید ۷۰ مترمربع باشد.

ماده ۱۵- دفع قاضلاب و زباله های این مرکز باید طبق مقررات و ضوابط اعلام شده از سوی وزارت باشد.

ماده ۱۶- حداقل پرسنل مورد نیاز مرکز علاوه بر یک نفر متخصص طب کار بعنوان مسئول فنی ، شامل موارد زیر است :

الف- یک نفر پزشک عمومی واجد شرایط (پزشک عمومی که دارای حداقل ۲۵ امتیاز بازآموزی مدون طب کار در ۲ سال اخیر باشد.)

ب- یک نفر کارشناس بهداشت حرفه ای جهت تهیه « گزارش بهداشت حرفه ای محیط کار » مذکور در « آئین نامه معاینات سلامت شغلی »

ج- یک نفر اودیولوژیست جهت انجام ادیومتری.

د- یک نفر منشی با حداقل مدرک دیپلم جهت امور عمومی مرکز.

ماده ۱۷- حداقل تجهیزات مورد نیاز مرکز شامل یک اتاقک آگوستیک و دستگاه ادیومتری ، اسپیرومتری دارای استاندارد ATS ، یک دستگاه کامپیوتر با تجهیزات جانبی ، تخت و وسایل معاینه ، پاراوان و سایر تجهیزات و ملزومات اداری می باشد.

تبصره : مرکز تخصصی طب کار می تواند در صورت نیاز و بر اساس کوریکولوم آموزشی طب کار و با تصویب مراجع ذیصلاح نسبت به تجهیز مرکز به وسایل پاراکلینیک مانند دستگاههای سنجش عملکرد ریه مانند پلتیسموگرافی بدن و ... ، دستگاههای مرتبط با شنوایی سنجی مانند تمپانومتری و ... ، دستگاههای سنجش بینایی مانند چارت اسنلن و دید رنگی ، دید عمق و ... ، دستگاههای سنجش اختلال خواب مانند پلی سومنوگرافی ، MWT و ... ، الکتروکاردیوگرام ، ارگومتر و آنتروپومتر و ... اقدام نماید.

ماده ۱۸- مندرجات تابلوی مرکز باید وفق پروانه صادره و از نظر ابعاد ، تعداد و ... منطبق بر ضوابط و دستورالعملهای وزارت یا سازمان نظام پزشکی باشد.

فصل ششم : سایر مقررات

ماده ۱۹- مرکز نمی تواند مرکز دیگری بنام شعبه دایر نماید.

ماده ۲۰- در صورت فوت و یا از کار افتادگی مؤسس یا مسئولین فنی به شرح ذیل اقدام خواهد گردید:

الف. در صورتیکه مؤسس فوت نماید وارث با وراث قانونی متوفی می باید در یک مهلت حداکثر دو ساله و به مجرد اخذ گواهی انحصار وراثت فرد واجد شرایطی بعنوان جانشین (مؤسس) معرفی نماید که پس از تأیید صلاحیت فرد معرفی شده توسط کمیسیون قانونی ، پروانه تأسیس جدید مرکز بنام وی صادر خواهد شد و در این مدت مسئول فنی مرکز با موافقت وراث قانونی می تواند مرکز را اداره نماید.

ب. در صورتیکه مؤسس به علت از کار افتادگی قادر به اداره مرکز تخصصی طب کار نباشد خود او یا نماینده قانونی وی باید در یک مهلت ۶ ماهه نسبت به معرفی فرد واجد شرایط دیگری بعنوان جانشین (مؤسس) اقدام نماید تا پس از تأیید صلاحیت فرد معرفی شده توسط کمیسیون قانونی پروانه تأسیس بنام وی صادر گردد.

ج. در صورتیکه مرکز توسط اشخاص حقوقی تأسیس شده باشد و یکی از مؤسسان فوت نماید و یا به هر علت قادر به انجام وظایف خود نباشد فرد از کار افتاده ، وراثت یا قیم قانونی وی باید در یک مهلت حداکثر دو ساله نسبت به اخذ گواهی انحصار وراثت اقدام و فرد واجد شرایط دیگری را بعنوان جانشین وی معرفی نمایند تا پس از تأیید صلاحیت پروانه تأسیس با ترکیب جدید صادر گردد.

چ. در صورتیکه مسئول فنی مرکز فوت نماید مؤسس / مؤسسین باید حداکثر ظرف یک ماه فرد واجد شرایط دیگری را بعنوان جانشین معرفی نمایند تا پس از تأیید صلاحیت فرد معرفی شده توسط کمیسیون قانونی پروانه مسئول فنی جدید صادر گردد. (در صورتیکه مؤسس و مسئول فنی یک فرد واحد باشد وراثت یا نماینده قانونی وی می بایست مطابق این بند عمل نمایند.)

تبصره : تا زمان صدور پروانه مسئول فنی جدید توسط کمیسیون قانونی ، فرد واجد شرایط تصدی مسئولیت فنی مرکز را موقتاً بعهده دارد.

ماده ۲۱- در مورد مؤسسات حقوقی دارای مرکز تخصصی طب کار ، در صورت خروج متخصص طب کار از مؤسسه حقوقی ، حداکثر ظرف مدت ۶ ماه باید مؤسسه حقوقی عضو جدید متخصص طب کار بعنوان مؤسس معرفی نماید. در غیر اینصورت مؤسسه صلاحیت کار را از دست خواهد داد.

ماده ۲۲- در صورتیکه مسئول فنی طب کار نخواهد بکار ادامه دهد باید سه ماه قبل مراتب را بطور کتبی به مؤسس و معاونت درمان و بهداشتی دانشگاه مربوطه اعلام نماید. در ظرف این مدت مؤسس موظف است نسبت به معرفی مسئول فنی جایگزین اقدام نموده تا پس از تصویب تأیید وی توسط کمیسیون قانونی پروانه مسئول فنی جدید صادر گردد.

تبصره : در صورت ترک مرکز توسط مسئول فنی و عدم انجام وظایف مندرج در این آیین نامه بدون هماهنگی و رعایت مقررات لازم کلیه مسئولیت های قانونی مرکز تا زمان تعیین تکلیف مسئول فنی جدید به عهده وی خواهد بود و موضوع از طریق معاونت درمان دانشگاه مربوطه به کمیسیون قانونی وزارت منعکس شده تا در طی این مدت از صدور پروانه جدید برای وی جلوگیری شود.

ماده ۲۳- در صورتیکه مسئول فنی بعلت بیماری یا علل دیگر قادر به انجام وظایف محوله و حضور در مرکز نباشد (کمتر از ۳ ماه) می تواند در عرض ۲ هفته با رضایت مؤسس یک فرد واجد شرایط این آیین نامه را بعنوان جانشین خود برای این مدت معرفی نماید.

تبصره ۱- در صورتیکه مدت عدم امکان حضور مسئول فنی از سه ماه تجاوز نماید مؤسس موظف است فرد واجد شرایطی را بعنوان مسئول فنی معرفی نماید تا پس از تصویب کمیسیون قانونی پروانه مسئول فنی صادر شود.

تبصره ۲- در دوره عدم حضور مسئول فنی یا جانشین وی ، مرکز مجاز به ارائه خدمات نیست.

تبصره ۳- مؤسس در صورت اتمام قرارداد یا تخلف مسئول فنی از وظایف قانونی با ارائه مستندات لازم و در صورت احراز آن توسط کمیسیون قانونی می تواند تغییر وی را درخواست نماید.

ماده ۲۴ - اعضای هیئت علمی تمام وقت جغرافیایی مجاز نیستند در طول خدمت در محل دیگری بجز مرکز وابسته به دانشگاه اشتغال داشته باشند پروانه مسئول فنی برای این افراد فقط جهت مراکز آموزشی و درمانی تابعه دانشگاه های علوم پزشکی صادر می گردد.

تبصره : در صورت قطع ارتباط استخدامی افراد مذکور به هر دلیل با دانشگاه پروانه مسئول فنی صادره موضوع ماده فوق لغو و در صورت تقاضای این افراد جهت اخذ پروانه در بخش غیر دولتی طبق ضوابط مربوطه و طی مراحل قانونی اقدام خواهد گردید.

ماده ۲۵ - تغییر نام و محل مرکز و نیز هر گونه تغییرات ساختمانی و یا توسعه ، تهیه و نصب دستگاههای جدید بایستی با اطلاع قبلی و موافقت معاونت درمان و بهداشت دانشگاه مربوطه و اخذ مجوز از وزارت مطابق با ضوابط این آیین نامه صورت پذیرد.

ماده ۲۶ - نظارت بر عملکرد کلیه مراکز تخصصی طب کار در سراسر کشور بعهده دانشگاه مربوطه و در صورت نیاز وزارت می باشد.

ماده ۲۷ - همکاری مستمر با بازرسان وزارت و دانشگاه و دیگر مراجع ذیصلاح قانونی و اجرای دستورالعملهای آنها از سوی مرکز الزامی است.

تبصره ۱- هرگونه تغییر و جابجایی کارکنان فنی در مراحل بعد از اخذ مجوز بایستی با اطلاع معاونت درمان و بهداشت دانشگاه بر اساس مقررات مربوطه صورت گیرد.

تبصره ۲- هرگونه تغییر در مؤسسين مرکز باید با تأیید کمیسیون قانونی صورت پذیرد.

ماده ۲۸ - تمدید پروانه های تأسیس و مسئولین فنی مرکز بر اساس قانون آموزش مداوم جامع پزشکی و رعایت ضوابط اعلام شده از سوی وزارت و ارائه مدارک مربوطه خواهد بود.

ماده ۲۹ - هر مرکز تخصصی طب کار در صورت تمایل به انجام معاینات دوره ای یا بدو استخدام مکلف است پس از اخذ مجوز مرکز در نظام جامع سلامت شغلی معاونت بهداشتی دانشگاه مربوطه ثبت نام نموده و کد نظام سلامت شغلی خود را جهت شروع فعالیت در این زمینه دریافت نموده کلیه فرمهای ثبت و گزارش دهی و همچنین نظام جامع آماری را طبق نظر وزارت یا دانشگاه تکمیل و در موعد مقرر ارسال نماید.

ماده ۳۰ - فعالیت مرکز تخصصی طب کار در زمینه پیشگیری ، معاینات بدو استخدام و معاینات دوره ای باید مطابق با « آئین نامه معاینات سلامت شغلی » و سایر آیین نامه های مربوطه باشد.

ماده ۳۱ - کلیه مؤسسات ارائه دهنده خدمات طب کار موجود به هر عنوان (مؤسسه ، شرکت ، مرکز ، طب صنعتی ، درمانگاه واحد و ...) مکلفند حداکثر ظرف مدت یک سال پس از تصویب و ابلاغ این آئین نامه ، با هماهنگی دانشگاههای ذیربط وضعیت خود را با شرایط و ضوابط مندرج در این آیین نامه تطبیق دهند.

ماده ۳۲ - رعایت آئین نامه اجرایی قانون طرح انطباق و موازین اسلامی ، اخلاقی و شئون حرفه ای ، در مرکز طب کار الزامی است.

فصل هفتم : تخلفات

ماده ۳۳- در صورتیکه مؤسس یا مسئول / مسئولین فنی مرکز از ضوابط و مقررات مربوط به الزامات و وظایف خود که در این آئین نامه پیش بینی شده تخلف نمایند به نحو زیر اقدام خواهد شد :

الف. بار اول تذکر شفاهی با قید موضوع در صورتجلسه بازرسی محل توسط وزارت یا دانشگاههای ذیربط و اطلاع موضوع به انجمن رادیولوژی

ب. بار دوم اخطار کتبی توسط وزارت یا دانشگاه حداقل به فاصله یک ماه

ج. بار سوم اخطار کتبی توسط وزارت یا دانشگاه به فاصله یک ماه از اخطار کتبی قبلی

چ. در صورت تکرار و عدم توجه به تذکرات قبلی اعم از شفاهی و کتبی چنانچه اعمال انجام شده مشمول قانون تعزیرات حکومتی (در امور بهداشتی و درمانی) مصوب سال ۱۳۱۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام و اصلاحات بعدی باشد موضوع به کمیسیون ماده ۱۱ قانون یاد شده جهت اقدام و در سایر موارد به محاکم ذیصلاح قانونی احاله خواهد شد.

تبصره ۱- روش اجرای تصمیمات نهایی کمیسیون مذکور و آراء صادره از سوی مراجع قضایی اعم از تعطیل موقت یا دائم مؤسسه ، ابطال پروانه و ... در کمیسیون قانونی بررسی و برای اقدام به واحدهای ذیربط ارجاع می گردد.

تبصره ۲- در مواردیکه عملکرد مرکز خلاف ضوابط و مقررات قانونی بوده و موجب ورود خسارات جسمانی و یا روانی به بیماران شود به تشخیص وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و بدون اعمال مجازات های مندرج در بندهای الف ، ب ، ج و چ مورد در کمیسیون قانونی طرح گردیده و با رأی کمیسیون و با تأیید رأی توسط وزیر پروانه مرکز قابل لغو موقت یا دائم خواهد بود.

این آئین نامه مشتمل بر ۷ فصل ، ۳۳ ماده ، ۴۸ بند و ۱۲ تبصره تهیه و در تاریخ به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب لازم الاجرا می باشد و کلیه آئین نامه ها و دستورالعملهای قبلی مغایر با آن از جمله آئین نامه نحوه ارائه خدمات توسط شرکتها و مؤسسات سلامت کار (در قسمتهای مرتبط با طب کار) نیز لغو می گردد.

سلام علیکم

این بخشنامه که بر اساس بندهای ۶، ۱۱، ۱۲، ۱۴ و ۱۶ ماده یک قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، به منظور حفظ و ارتقاء سطح سلامت نیروی کار به عنوان یکی از معیارهای توسعه پایدار در کشور، افزایش دسترسی و پوشش عادلانه در زمینه مراقبت های سلامت شاغلین، انجام معاینات بدو استخدام و دوره ای شاغلین با کیفیت مناسب و هزینه اثر بخشی قابل قبول، تدوین شده است به کلیه دانشگاه ها و دانشکده های علوم پزشکی کشور و حوزه های تابعه به شرح ذیل برای اجراء ابلاغ می گردد. معاونت بهداشت موظف است بر حسن اجرای این بخشنامه نظارت نماید.

الف) اشخاص / مراکز مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی

۱- مراکز تخصصی طب کار که بر اساس آیین نامه تأسیس مرکز تخصصی طب کار پروانه بهره برداری از معاونت های درمان دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی دریافت کرده اند با ارائه پروانه مذکور به معاونت بهداشتی همان دانشگاه / دانشکده و دریافت کد و مجوز انجام معاینات سلامت شغلی، مجاز به انجام معاینات مذکور برای شاغلین در حوزه تعیین شده می باشند.

۲- کلیه پزشکان متخصص طب کار دارای مطب فعال پس از اخذ مجوز از معاونت های بهداشتی دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی در حوزه تعیین شده می باشند.

۳- کلیه پزشکان متخصص طب کار شاغل در واحدهای کاری پس از اخذ مجوز از معاونت های بهداشتی دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی در حداکثر ۴ واحد کاری در سال می باشند.

۴- کلیه پزشکان عمومی دارای مطب فعال، پس از اخذ مجوز از معاونت های بهداشتی دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی، مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی در حوزه تعیین شده می باشند.

۵- کلیه پزشکان عمومی شاغل در واحدهای کاری، پس از اخذ مجوز از معاونت های بهداشتی دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی در حداکثر ۴ واحد کاری در سال می باشند.

۶- پزشکان دارای سایر مدارک تخصصی پزشکی مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی نمی باشند.

ب) شرایط صدور مجوز معاینات سلامت شغلی

۷- صدور مجوز انجام معاینات شاغلین توسط پزشکان عمومی شاغل در واحد کاری (دارای قرارداد تمام وقت یا پاره وقت با واحد کاری) پس از بررسی مدارک در زمینه اشتغال پزشک در واحد کاری ، مدرک تحصیلی ، گواهی بازآموزی طب کار و پروانه مطب و تأیید صلاحیت عمومی برای آن منطقه در معاونت بهداشتی دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی انجام خواهد گرفت.

تبصره: واحد کاری محلی است که شاغلین آن مشمول انجام معاینات شغلی باشند.

۸- صدور مجوز انجام معاینات شاغلین توسط پزشکان عمومی دارای مطب فعال پس از بررسی مدرک تحصیلی ، گواهی بازآموزی طب کار و پروانه مطب و پروانه اشتغال پزشکی و تأیید صلاحیت عمومی برای آن منطقه در معاونت بهداشتی دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی انجام خواهد گرفت.

۹- کلیه پزشکان عمومی برای دریافت مجوز معاینات شاغلین باید حداقل ۲۵ امتیاز بازآموزی طب کار (معادل ۵ روز) را کسب نمایند. اعتبار گواهی های دوره های بازآموزی این بند حداکثر دو سال می باشد. پزشکان عمومی دارای گواهی MPH با گرایش بهداشت حرفه ای از این امر مستثنی هستند.

۱۰- به منظور ایجاد شرایط بهره مندی شاغلین از خدمات طب کار با کیفیت مناسب و پوشش عادلانه ، در دانشگاه هایی که بر اساس تأیید هیئت رئیسه دانشگاه کمبود تعداد پزشک متخصص طب کار یا پزشک عمومی متقاضی واجد شرایط ، نسبت به تعداد کارگاه / واحدهای شغلی تحت پوشش وجود دارد ، معاونت های بهداشتی می توانند در مراکز بهداشتی و درمانی دولتی اعم از شهری و روستایی که دارای متخصص طب کار و یا پزشک عمومی دارای حداقل ۲۵ امتیاز بازآموزی طب کار می باشند و از امکانات لازم برخوردارند ، معاینات سلامت شغلی را فقط در کارگاههای زیر ۲۰ نفر شاغل و با تأیید معاونت بهداشت وزارت متبوع در کارگاههای تا ۵۰ نفر شاغل انجام دهند.

۱۱- صدور مجوز انجام معاینات شاغلین توسط متخصصین طب کار اعم از شاغل در واحد کاری یا دارای مطب فعال پس از درخواست فرد متقاضی ، بررسی تأییدیه مدرک تحصیلی ، پروانه مطب برای آن منطقه و یا اشتغال پزشک در واحد کاری و تأیید صلاحیت عمومی ، توسط معاونت بهداشتی دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی انجام خواهد گرفت.

۱۲- مدت اعتبار مجوز پزشکان متخصص طب کار جهت انجام معاینات سلامت شغلی در مرکز تخصصی و مطب از تاریخ صدور پنج سال و مدت اعتبار مجوز پزشکان عمومی دارای امتیاز بازآموزی دو سال می باشد و بعد از آن در صورت درخواست متقاضی با توجه به ضوابط و مقررات و عملکرد مرکز / پزشک در مدت یاد شده مجدداً بررسی و در صورت وجود شرایط لازم ، مجوز مربوطه قابل تمدید خواهد بود.

۱۳- انجام و تفسیر اسپیرومتری و اودیومتری بر اساس ضوابط و مقررات معاونت درمان وزارت متبوع می باشد.

۱۴- مراکز تخصصی طب کار مجازند جهت انجام تست های پاراکلینیک از جمله اسپیرومتری ، اودیومتری ، انواع رادیوگرافی ، آزمایش های تشخیصی طبی و نظایر آن که دارای شرایط و مجوزهای لازم هستند با واحدهای کاری قرارداد منعقد نمایند.

۱۵- متخصصین طب کار بدون تأسیس مرکز تخصصی و پزشکان عمومی مجاز به عقد قرارداد انجام تست های پاراکلینیک نبوده و فقط مجاز به انجام اقدامات مجاز برای رشته تخصصی خود می باشند. پزشکان پاسخگوی درخواست یا عدم درخواست خدمات پاراکلینیکی می باشند. ارجاع شاغلین از طرف پزشکان مجاز به انجام معاینات ، تنها به مراکز و آزمایشگاههای دارای مجوز از وزارت بهداشت و درمان امکانپذیر است.

تبصره : معرفی آزمایشگاههای واجد صلاحیت ، اعتباربخشی و نظارت بر فعالیت این آزمایشگاه ها بر اساس دستورالعمل اجرایی انجام آزمایشات معاینات سلامت شغلی می باشند.

ج) سقف مجاز ارائه خدمات

۱۶- حداکثر سقف انجام معاینات توسط متخصصین طب کار ۷۰۰۰ و پزشکان عمومی مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی ۵۰۰۰ نفر در سال می باشد. به منظور انجام معاینات با کیفیت استاندارد سقف تعداد معاینات برای یک پزشک نباید از ۵۰ نفر در روز و ۱۰۰۰ نفر در ماه تجاوز کند ، مراکز تخصصی طب کار به شرطی که دارای حداقل دو پزشک عمومی باشند ، حداکثر سقف انجام معاینات ۱۷۰۰۰ نفر در سال می باشد.

۱۷- به منظور استفاده بهینه از منابع و سطح بندی خدمات سلامت شغلی کلیه واحدهای کاری دارای بیش از ۴۹۹ نفر شاغل مکلفند خدمات معاینات سلامت شغلی شاغلین خود را از متخصصین طب کار دریافت نمایند. در حوزه های معاونت بهداشتی که متخصص طب کار وجود ندارد یا سقف معاینات مخصص طب کار حوزه مربوطه تکمیل شده باشد می توانند از پزشکان عمومی واجد شرایط استفاده نمایند. پزشکان متخصص طب کار می توانند حداکثر با ۷۰٪ سقف مجاز معاینات خود را از کارگاههای مزبور تکمیل نمایند. در استانهایی که واحد کاری با جمعیت شاغلین بالای ۴۹۹ نفر به تعداد کافی وجود ندارد تعیین سالانه این سقف با پیشنهاد معاونت بهداشتی و تأیید مرکز سلامت محیط و کار صورت می گیرد.

د) تکالیف و اختیارات

۱۸- کلیه پزشکانی که مسئولیت انجام معاینات شاغلین را در محل واحد کاری برعهده خواهند داشت موظفند نسبت به اعلام تعداد افراد تحت پوشش معاینات شاغلین ، دوره زمانی انجام این معاینات و دوره زمانی انجام اقدامات پاراکلینیکی حداقل ۳ روز پیش از آغاز معاینات شاغلین به مرکز بهداشت شهرستان اقدام نمایند. ثبت اطلاعات معاینات موضوع این بخشنامه توسط متخصصین طب کار و سایر پزشکان دارای مجوز انجام معاینات سلامت شغلی در سامانه بازرسی مرکز سلامت محیط و کار الزامی است و خودداری از آن تخلف محسوب می گردد.

۱۹- پزشکانی که اقدام به انجام معاینات سلامت شغلی می نمایند مکلفند مواردی که نیازمند بهره مندی از خدمات سطح بالاتر می باشند را به سطوح تخصصی مربوطه بر اساس شرایط بیمار ارجاع دهند. بدیهی است در صورتی که شاغل به دلیل تماس های شغلی با عوامل زیان آور موجود در محیط کار دچار بیماری شده باشد جهت تعیین چگونگی شرایط تداوم فعالیت شغلی ، ارجاع به متخصص طب کار نیز ضروری است.

۲۰- کلیه واحدهای کاری مشمول این بخشنامه بایستی با توجه به مقتضیات و شرایط کار ، قابلیت جسمی و روانی مورد نیاز افراد استخدامی خود را برای انجام معاینات بدو استخدام اعلام و جهت این افراد پرونده پزشکی مطابق مقررات وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی تشکیل دهند.

۲۱- کلیه واحدهای کاری مسمول این بخشنامه با همکاری پزشک مسئول معاینات سلامت شغلی بایستی گزارش نحوه انجام خدمات طب کار و آمار و اطلاعات مربوط به وضعیت سلامت شاغلین و عوامل زیان آور محیط کار را مطابق دستورالعمل ها در موعد مقرر تکمیل و به مرکز بهداشت شهرستان گزارش نمایند.

۲۲- معاونت های بهداشتی دانشکده ها یا دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی ، موظفند بر اساس سیاست های وزارت متبوع نسبت به برنامه ریزی ، نظارت و ارزشیابی فرآیندهای مراقبت های سلامت شاغلین در حوزه تحت پوشش خود اقدام لازم به عمل آورده و گزارش آن و نیز گزارش از نحوه صدور مجوزها و وضعیت عرضه و بهره مندی از خدمات را مطابق دستورالعمل های وزارت متبوع تکمیل و هر شش ماه یک بار به مرکز سلامت محیط و کار اعلام نمایند.

۲۳- معاونت های بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی مکلفند اقدامات زیر را انجام دهند :

الف- با همکاری معاونت آموزشی دانشگاههای علوم پزشکی ، نسبت به برگزاری دوره های بازآموزی طب کار برای کلیه پزشکان عمومی متقاضی واجد شرایط جهت انجام معاینات شاغلین اقدام نمایند.

ب- جمع آوری اطلاعات لازم را از ارائه دهندگان خدمات طب کار که در آن نحوه انجام معاینات شاغلین ، کیفیت و کمیت ارائه خدمات و شرایط دسترسی و بهره مندی نیروی کار از خدمات فوق مشخص شده باشد.

ج- جمع آوری اطلاعات کارگاه / واحد شغلی و شاغلین و وضعیت سلامت آنها

د- به کارگیری فرآیندهای توجیهی ، آموزشی و ابزار قانونی و حقوقی مورد نیاز برای تبعیت واحدهای متخلف از قوانین و مقررات بهداشت حرفه ای و طب کار.

ه- اعمال مدیریت به منظور ایجاد شرایط صدور مجوزها به صورت تسهیل شده برای ورود تمامی افراد صاحب صلاحیت به حوزه خدمات طب کار با هدف ایجاد پوشش صددرصد خدمات با کیفیت مناسب.

و- ایجاد ساختار و امکانات ارزیابی خطاهای ارائه خدمات طب کار و ارائه آموزش های توجیهی موردی و گروهی به ارائه دهندگان خدمات

ز- برخورد قانونی در صورت تخطی از موارد مندرج در بخشنامه

۲۴- معاونت بهداشتی دانشگاه و مرکز بهداشت شهرستان می توانند با وقوع یکی از شرایط ذیل کارفرمایان را علاوه بر ارایه خدمات جاری ، ملزم به بکارگیری خدمات تکمیلی و نیروهای متخصص طب کار و بهداشت حرفه ای نمایند:

الف- وجود کارگاه / واحد شغلی دارای عوامل خطر با تأثیر گذاری منفی بالا بر روی سلامت در یک یا چند بخش از آن بر اساس گزارش های سامانه جامع اطلاعات مرکز سلامت محیط و کار

ب- میزان بروز و شیوع بیماری های شغلی بالاتر از حد انتظار یا به علت ناشناخته در یک یا چند بخش از یک کارگاه / واحد شغلی

هـ) تخلفات

۲۵- اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع بخشنامه حق انتشار آگهی تبلیغاتی که موجب گمراهی و فریب مردم شود و درج عناوین مجعول و خلاف واقع بر روی تابلو، سربرگ و یا طرق دیگر را ندارند و در صورت مشاهده، معاونت های بهداشتی مکلفند نسبت به معرفی متخلف به مراجع قضایی اقدام نمایند. استفاده از عناوین گمراه کننده از جمله مرکز، واحد، بخش، کلینیک، درمانگاه، شرکت و غیره توسط کلیه پزشکان (متخصصین طب کار و پزشکان عمومی) دارای مطب فعال و شاغل در واحد کاری در زمینه معاینات سلامت شغلی از مصادیق تخلف محسوب می گردد.

۲۶- در صورت تخلف مراکز تخصصی طب کار، متخصصین و پزشکان عمومی فعال در زمینه معاینات سلامت شغلی از ضوابط و مقررات و مفاد این بخشنامه پس از سه نوبت تذکر کتبی با فواصل حداقل یک ماهه و عدم اصلاح، موضوع در کمیته ای مرکب از معاون بهداشتی دانشگاه، کارشناس مسئول بهداشت حرفه ای، یک نفر متخصص طب کار با معرفی مرکز سلامت محیط و کار، رئیس بازرسی و رسیدگی به شکایات دانشگاه و رئیس دفتر حقوقی دانشگاه بررسی و در صورت لزوم با تشخیص اکثریت اعضاء کمیته مذکور مجوز انجام معاینات سلامت شغلی آن ها بصورت موقت یا دائم ابطال می گردد و صدور مجدد آن در صورت ابطال دائم، باید با نظر کمیته فوق و طی مراحل قانونی صورت پذیرد.

این بخشنامه مشتمل بر ۲۶ بند در تاریخ به دانشگاههای علوم پزشکی سراسر کشور ابلاغ گردیده و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا می باشد و دستورالعمل اجرایی آن توسط معاونت بهداشت وزارت متبوع تهیه و ابلاغ خواهد شد.

دکتر محمد حسن ظریقت منفرد

وزیر